

نام و نام خانوادگی:
 مقطع و رشته: دوازدهم کلیه رشته ها
 نام پدر:
 شماره داوطلب:
 تعداد صفحه سؤال: ۴ صفحه

جمهوری اسلامی ایران
 اداره ی کل آموزش و پرورش شهر تهران
 اداره ی آموزش و پرورش شهر تهران منطقه ۶ تهران
 دبیرستان غیردولتی دخترانه سرای دانش واحد فلسطین
 آزمون پایان ترم نوبت اول سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹

نام درس: ادبیات فارسی
 نام دبیر:
 تاریخ امتحان: ۱۳۹۹/۱۰/۱۵
 ساعت امتحان: ۰۹:۰۰ صبح / عصر
 مدت امتحان: ۷۰ دقیقه

محل مهر و امضاء مدیر	نمره به عدد:	نمره به حروف:
	نمره تجدید نظر به عدد:	نمره به حروف:
نام دبیر:	نام دبیر:	تاریخ و امضاء:
نام دبیر:	نام دبیر:	تاریخ و امضاء:
سؤالات	نمره	پاسخ
قلمرو زبانی (۷ نمره)		
۱	معنای واژگان مشخص شده را بنویسید. الف) ای عزیز! به خدا رسیدن فرض است. ب) شرح جان شرحه شرحه بازگو ج) همت پیر مغان بخت جوانی شد مرا د) یکی از یاران به طریق انبساط گفت	
۰/۲۵	معادل معنایی «طاق» در مصراع «بر نمط عشق اگر پای نهی، طاق نه» در کدام بیت آمده است؟ الف) طرب سرای محبت کنون شود معمور ب) تویی که جفت کنی هر یتیم را به مراد که طاق ابروی یار منش مهندس شد که هیچ جفت نداری به مکرمت طاقی	
۰/۲۵	معنای «داروغه» در عبارت «گفت: تا داروغه را گوئیم در مسجد بخواب» در کدام گزینه درست آمده است؟ الف) شب گرد ب) ناظر اجرای احکام دین	
۰/۲۵	در گروه کلمات زیر غلطهای املائی را بیابید و شکل درست آنها را بنویسید. «مستور و پنهان، مار قاشیه، قسیم و جسیم، بزم و ضیافت، فراغت و آسایش، غرامت و تاوان، متاع و فرمانروا، ثواب و درست»	
۰/۲۵	شکل درست کلمه را از نظر املائی انتخاب کنید. «در سرم سودای تو چون آفتابی بر فلک در دلم اندوه تو چون پادشاهی بر» الف) صریر ب) سریر	
۰/۵	در بیت زیر چه فعلی حذف شده است و نوع قرینه آن را بنویسید. «گر آتش دل نهفته داری سوزد جانت به جانت سوگند»	
۰/۵	نقش ضمیر را در هریک از مصراع‌های زیر تعیین کنید. الف) ز بالا صبحگاهی دیدمت روی ب) خواب و خورت ز مرتبه خویش دور کرد	
صفحه ۱ از ۴		

۱	<p>نقش کلمات مشخص شده عبارت و مصراع‌های زیر را بنویسید.</p> <p>الف) هر وقت خوش که دست دهد <u>مغتنم</u> شمار ب) هر <u>مَلتی</u> که <u>مردم</u> صاحب‌قلم نداشت ج) در نیابد حال پخته <u>هیچ</u> خام د) خودفروشان را به کوی می فروشان <u>راه</u> نیست</p>		۸
۰/۵	<p>فعل «است» را از نظر کاربرد معنایی در دو مصراع زیر بررسی کنید.</p> <p>«در عالم پیر هر کجا برنایی است عاشق بادا که عشق خوش سودایی است»</p>		۹
۱	<p>در کدام یک از موارد زیر وابسته و وابسته می‌یابید؟ نوع آنها را مشخص کنید.</p> <p>الف) سروده حافظ شیرین سخن ب) این معلم شریف باسواد ج) انسان اندیشمند ایرانی د) پانصد هزار تومان پول ه) آزمون بسیار آسان و) چشمه آبی سرد</p>		۱۰
قلمرو ادبی (۵ نمره)			
۱	<p>«مجاز، تشبیه، ایهام تناسب و کنایه» را در ابیات زیر مشخص کنید.</p> <p>الف) لب و دندان سنایی همه توحید تو گوید مگر از آتش دوزخ بودش روی رهایی ب) برکن ز بن این بنا که باید از ریشه بنای ظلم برکند</p>		۱۱
۰/۵	<p>آرایه‌های مرتبط هر بیت را به آن وصل کنید. (یک آرایه اضافی است)</p>		۱۲
	<p>الف) شانه می آید به کار زلف در آشفتگی آشنایان را در ایام پریشانی بپرس</p>	<p>استعاره</p>	
	<p>ب) آتش است این بانگ و نیست باد هر که این آتش ندارد نیست باد</p>	<p>حسن تعلیل</p>	
۱	<p>برای هریک از عبارت زیر دو آرایه ادبی مشخص کنید</p> <p>الف) دایه ابر بهار را فرموده تا بنات نبات در مهد زمین بپرورد. ب) کاووس کیانی که کی اش نام نهادند کی بود؟ کجا بود؟ کی اش نام نهادند؟</p>		۱۳
۱	<p>درست یا نادرست بودن عبارات زیر را از نظر تاریخ ادبیات مشخص کنید.</p> <p>الف) کتاب «مثل درخت در شب باران» مجموعه شعر محمدرضا شفیعی کدکنی است. ب) کتاب «قصه شیرین فرهاد» اثر وحشی بافقی است. ج) نوع نوشته کتاب «از پاریز تا پاریس» حسب حال محسوب می‌شود. د) کتاب «تمهیدات» اثر عین‌القضات همدانی است.</p> <p>درست ☐ نادرست ☐</p> <p>درست ☐ نادرست ☐</p> <p>درست ☐ نادرست ☐</p> <p>درست ☐ نادرست ☐</p>		۱۴
۰/۵	<p>مصراع دوم شعر زیر را بنویسید.</p> <p>دست از مس وجود چو مردان ره بشوی</p>		۱۵
۰/۲۵	<p>مصراع «وجه خدا اگرت شود منظر نظر» را کدام مصراع کامل می‌کند؟</p> <p>الف) زین پس شکی نماند که صاحب‌نظر شوی ب) در دل مدار هیچ که زیر و زبر شوی</p>		۱۶

۰/۲۵	بیت زیر کامل کنید. «.....» کاین گونه فرصت از کف دادند بی شماران»	۱۷
۰/۵	بیت زیر را کامل کنید. دیوار زندگی را زین گونه یادگاران	۱۸
	قلمرو فکری (۸ نمره)	
۴	معنی و مفهوم عبارات و ابیات شماره ۱۹ تا ۲۶ را به نثر روان بنویسید. مزینان هنوز بر همان مهر و نشان است که بود. (۰/۲۵) هنگام چریغ آفتاب در سیرجان اتراق می کردیم. (۰/۵) درختان را به خلعت نوروزی قبای سبز ورق در بر گرفته (۰/۵) نی حریف هر که از یاری برید پرده‌هایش پرده‌های ما درید (۰/۵) گفت نزدیک است والی را سرای آنجا شویم گفت والی از کجا در خانه خمار نیست (۰/۵) با آنکه جیب و جام من از مال و می تهی است ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت (۰/۵) برکش ز سر این سپید معجر بنشین به یکی کبود اورند (۰/۵) در عشق قدم کسی قدم نهد کش جان نیست با جان بودن به عشق در سامان نیست (۰/۷۵)	۱۹
۰/۵	بیت «هیچ نقاشی نمی بیند که نقشی بر کشد/ وان که دید از حیرتش کلک از بنان افکنده‌ای» با کدام عبارت قرابت معنایی دارد؟ مفهوم مشترک آنها را بیان کنید. الف) عاکفان کعبه جلالش به تقصیر عبادت معترف که: ما عبدناک حقّ عبادتک. ب) واصفان حلیه جمالش به تحیر منسوب که: ما عرفناک حق معرفتک.	۲۰
۰/۵	مفهوم عبارت و بیت زیر را بیان کنید. الف) حیات از عشق می شناس ممت بی عشق می یاب. ب) گر کسی وصف او ز من پرسد بی دل از بی نشان چه گوید باز	۲۱
۰/۵	مفاهیم مرتبط ابیات را به هم وصل کنید. (یک مفهوم اضافی است) اشتیاق پایان ناپذیر عاشق عدم درک حال عاشق پرخطر بودن راه عشق	۲۲
۰/۵	مفهوم کلی هریک از ابیات زیر را بنویسید. الف) صد تیغ جفا بر سر و تن دید یک چوب ب) جامه‌ای کاو نشود غرق به خون بهر وطن تا شد تهی از خویش و نی‌اش نام نهادند بدر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است	۲۳
صفحه ۳ از ۴		

۰/۵	مفهوم مشترک دو سروده زیر را بنویسید. * شو منفجر ای دل زمانه وان آتش خود نهفته میسند * دلا خموشی چرا؟ چو خم نجوشی چرا؟ برون شد از پرده راز، تو پرد پوشی چرا؟	۲۴
۰/۲۵	مفهوم نمادین پروانه را در شعر زیر بیان کنید. «ببین آخر که آن پروانه خوش چگونه می زند خود را به آتش چو از شمعی رسد پروانه را نور درآید پرزنان پروانه از دور»	۲۵
۰/۵	عبارت زیر یادآور کدام ضرب‌المثل است؟ مفهوم کلی ضرب‌المثل را بیان نمایید. «شوخی روزگار است که مهد دموکراسی عالم، یعنی آتن، از بیم عقرب جراره دموکراسی قرن بیستم، ناچار شده به مار غاشیه حکومت سرهنگ‌ها پناه ببرد.»	۲۶
۰/۵	در بیت «من به هر جمعیتی نالان شدم جفت بدحالان و خوشحالان شدم»، «بدحالان» و «خوش حالان» به ترتیب در مفهوم «.....» و «.....» به کار رفته است.	۲۷
۰/۲۵	چرا شاعر خطاب به دماوند چنین می گوید؟ «تو قلب فسرده زمینی از درد ورم نموده یک‌چند»	۲۸
صفحه ی ۴ از ۴		

جمع بارم : ۲۰ نمره

اداره ی کل آموزش و پرورش شهر تهران
 اداره ی آموزش و پرورش شهر تهران منطقه ۶ تهران
 دبیرستان غیر دولتی دخترانه **سراکده** واحد فلسطین

کلید سؤالات پایان ترم نوبت اول سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰

نام درس: ادبیات فارسی
 نام دبیر:
 تاریخ امتحان: ۱۵/۱۰/۱۳۹۹
 ساعت امتحان: ۰۹:۰۰ صبح / عصر
 مدت امتحان: ۷۰ دقیقه

ردیف	راهنمای تصحیح	محل مهر یا امضاء مدیر
۱	الف) لازم، ضروری، آنچه خداوند بر بندگان واجب کرده. ۰/۲۵ ب) پاره پاره ۰/۲۵ ج) توجه و عنایت پیر، دعای پیر ۰/۲۵ د) خودمانی شدن ۰/۲۵	
۲	بیت «ب» ۰/۲۵	
۳	بیت «الف» ۰/۲۵	
۴	قاشیه ← غاشیه ۰/۲۵ متاع ← مطاع ۰/۲۵ ثواب ← صواب ۰/۲۵	
۵	ب) سریر ۰/۲۵	
۶	می خورم (یاد می کنم) ۰/۲۵ به قرینه معنوی ۰/۲۵	
۷	ضمیر «ت» مضاف الیه است (رویت را دیدم) ۰/۲۵ ضمیر «ت» مفعول است (خواب و خور تو را از مرتبه خویش دور کرد) ۰/۲۵	
۸	الف) مسند ۰/۲۵ ب) مفعول ۰/۲۵ ج) نهاد ۰/۲۵ د) نهاد (راه وجود ندارد) ۰/۲۵	
۹	الف) فعل غیر اسنادی: معادل «وجود دارد» ۰/۲۵ ب) فعل اسنادی ۰/۲۵	
۱۰	الف) شیرین سخن: صفت مضاف الیه ۰/۲۵ ب) ندارد د) تومان: ممیز ۰/۲۵ هـ) بسیار: قید صفت ۰/۲۵ و) سرد: صفت مضاف الیه ۰/۲۵ ج) ندارد	
۱۱	مجاز: لب و دندان ۰/۲۵ ایهام تناسب: روی ۰/۲۵ تشبیه: بنای ظلم ۰/۲۵ کنایه: از ریشه برکندن ۰/۲۵	
۱۲	الف) اسلوب معادله ۰/۲۵ ب) استعاره ۰/۲۵	
۱۳	الف) تشبیه (دایه ابر بهاری، بنات نبات، مهد زمین) ۰/۲۵ / تشخیص ۰/۲۵ (قدوم ربیع) یا جناس ب) جناس تام (کی - کی) ۰/۲۵ / تلمیح ۰/۲۵ یا واج آرایی	
۱۴	الف) درست ۰/۲۵ ب) نادرست (اثر احمد عربلو) ۰/۲۵ ج) درست ۰/۲۵ د) درست ۰/۲۵	
۱۵	الف) تا کیمیای عشق بیایی و زر شوی ۰/۵	
۱۶	الف) زین پس شگی نماند که صاحب نظر شوی ۰/۲۵	
۱۷	ای جویبار جاری زین سایه برگ مگریز ۰/۲۵	
۱۸	پیش از من و تو بسیار بودند و نقش بستند ۰/۵	

۱۹	توجه: در بخش معنی و مفهوم، مفاهیم مشابه پذیرفته خواهد بود. مزینان بدون تغییر مانده است. ۰/۲۵
	هنگام صبح زود ۰/۲۵ در شهر سیرجان توقف کوتاهی داشتیم. ۰/۲۵
	خداوند درختان را به رسم هدیه نوروزی ۰/۲۵ با برگهای سبز پوشانده است ۰/۲۵
	نی هم‌نشین هر انسان هجران‌دیده‌ای است ۰/۲۵ و راز او را فاش می‌کند.. ۰/۲۵
	محتسب گفت: خانه حاکم نزدیک است به آنجا برویم ۰/۲۵ مست گفت: از کجا معلوم است حاکم در خانه خمار نباشد ۰/۲۵
	با آنکه در فقر و تهیدستی به سر می‌برم ۰/۲۵ اما آسوده‌تر از جمشید زندگی می‌کنم.. ۰/۲۵
	ای دماوند، روسری سفید(برف) را از رویت کنار بزن ۰/۲۵ و با شکوه عظمت قدرت خود را نمایان ساز. (ای آگاهان جامعه دست از سکوت بردارید و اعتراض کنید). ۰/۲۵
	کسی توانایی ورود به راه عشق را دارد ۰/۲۵ که تعلقات مادی خود را از خود دور کند ۰/۲۵ در فکر خود بودن(برای جان خود ارزش قایل شدن) در راه عشق شایسته نیست. ۰/۲۵
۲۰	بیت «ب» ۰/۲۵ مفهوم مشترک: ناتوانی توصیف انسان از درک عظمت خداوند و معشوق ۰/۲۵
۲۱	الف) حیات بخشی عشق و نکوهش بی عشقی ۰/۲۵ ب) شرط ورود به عشق و رسیدن به آن، ترک تعلقات مادی است ۰/۲۵
۲۲	الف) پرخطر بودن راه عشق ۰/۲۵ ب) اشتیاق پایان‌ناپذیر عاشق ۰/۲۵
۲۳	الف) لزوم تحمل سختی‌ها برای رسیدن به کمال ۰/۲۵ ب) جان‌فشانی در راه وطن(میهن دوستی) ۰/۲۵
۲۴	دعوت به اعتراض و مبارزه و نفی سکوت و گوشه‌نشینی ۰/۵
۲۵	نماد عاشق حقیقی ۰/۲۵
۲۶	از بیم عقرب جرّاره به مار غاشیه پناه بردن معادل از چاله به چاه افتادن ۰/۲۵ مفهوم: از شری به شر دیگر پناه بردن ۰/۲۵
۲۷	بدحالان: افرادی که سیر و سلوک آنها به سوی حق کند است ۰/۲۵ خوش‌حالان: عارفانی که از حرکت به سوی حق شادمان هستند. ۰/۲۵
۲۸	زیرا دماوند خاموش است و تحرکی ندارد(سخن نمی‌گوید یا مبارزه نمی‌کند). ۰/۲۵
جمع بارم: ۲۰نمره	
نام و نام خانوادگی مصحح :	
امضاء:	